

Kronofogdemyndighetens allmänna råd

ISSN 1653-9931

Kronofogdemyndighetens allmänna råd om bestämmande av förbehållsbelopp vid utmätning av lön m.m. under 2010¹

KFM A 2009:1
Verkställighet och
indrivning

Utkom från trycket
den 29 december 2009

Kronofogdemyndigheten lämnar med stöd av 2 § 2. förordningen (2007:781) med instruktion för Kronofogdemyndigheten följande allmänna råd om bestämmande av förbehållsbeloppet m.m. under 2010.

1 Normalbelopp

Av 7 kap. 5 § första stycket utsökningsbalken framgår att den del av lönen som inte får tas i anspråk genom utmätning (förbehållsbeloppet) bestäms med ledning av ett normalbelopp. Kronofogdemyndigheten har i föreskrifter (KFMFS 2009:1) om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön m.m. under år 2010 (föreskrifterna) beslutat om normalbeloppens storlek.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket utsökningsbalken ska normalbeloppen anses omfatta alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnad, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen.

Allmänna råd:

Till vanliga levnadskostnader bör räknas i ett hushåll normalt förekommande utgifter såsom t.ex. för kost, kläder, tvätt, hygien, gas, hushållsel, telefon, internetuppkoppling, TV-avgifter, försäkringsavgifter, fackföreningsavgifter och andra medlemsavgifter (jämför punkt 3.2.3) samt mindre utgifter för tillfälliga behov.

När det nedan anges att normalbeloppet kan minskas t.ex. med sidoinkomst bör gäldenären slutligen alltid erhålla det belopp för sina vanliga levnadskostnader som följer av föreskrifterna.

Om skäl föreligger kan Kronofogdemyndigheten göra avvikelser från normalbeloppen i situationer som beskrivs i det följande.

2 Familjeförhållanden

Av 7 kap. 5 § utsökningsbalken framgår att normalbeloppen avser ensamstående, sammanlevande makar och därmed jämställda samt barn.

¹ Beträffande 2009, se KFM A 2008:1. Ändrade och nytillkomna partier i förhållande till KFM A 2008:1 är markerade med kantstreck. Vissa redaktionella ändringar har även gjorts utan att detta har markerats.

KFM A 2009:1

Allmänna råd:

Med uttrycket makar bör även avses personer som ingått registrerat partnerskap.

Med uttrycket därmed jämställda bör avses

- kvinna och man som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden (sambor) eller
- två personer som bor tillsammans i ett homosexuellt förhållande (sambor).

Med barn bör avses sådant barn som en gäldenär, dennes sammanlevande make eller sambo varaktigt bor tillsammans med och är skyldig att försörja enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken (försörjningsberättigat barn).

Barn som en gäldenär, dennes sammanlevande make eller sambo varaktigt bor med och inte är skyldig att försörja enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken (ej försörjningsberättigat barn) bör inte beaktas vid beräkningen av normalbelopp.

Är ett barn gäldenär bör det anses vara ensamstående.

3 Avvikelser från normalbeloppen

3.1 Avdrag

3.1.1 Sidoinkomst

Allmänna råd:

Om gäldenären har regelbunden sidoinkomst bör normalbeloppet minska med ett belopp som motsvarar sidoinkomsten efter avdrag för preliminär skatt.

3.1.2 Sammanlevande makes eller sambos inkomst

Allmänna råd:

Om en med gäldenären sammanlevande make eller sambo har inkomst bör gäldenärens förbehållsbelopp bestämmas med beaktande av makes eller sambos ekonomiska förmåga att bidra till betalningen av familjens gemensamma kostnader. Dessa kostnader bör fördelas på så sätt att respektive make eller sambo svarar för den del av kostnaderna som motsvarar dennes inkomst i förhållande till makarnas eller sambornas sammanlagda inkomster (proportionering). Beräkningen sker på sätt som framgår av avdelning I och II i blanketten KFM 9416. Vid beräkningen bör från bruttoinkomsterna avdrag göras för preliminär skatt samt för kostnader för fullgörande av tjänst enligt vad som anges i punkt 3.3.2.

3.1.3 Barnbidrag och underhållsbidrag m.m. till försörjningsberättigat barn

Allmänna råd:

Om normalbelopp bestämts med hänsyn till försörjningsberättigat barn, bör avdrag göras för allmänt barnbidrag och fler-

barnstillägg samt för underhållsbidrag som tillkommer sådant barn. I förekommande fall bör avdrag även göras för pension eller annan ersättning enligt 7 kap. 1 § utskökningsbalken som efter eventuellt avdrag för preliminär skatt tillkommer barn.

Med allmänt barnbidrag bör jämföras förlängt barnbidrag samt studiebidrag och extra tillägg till detta. Med underhållsbidrag bör jämföras underhållsstöd och förlängt underhållsstöd för studerande.

Det sammanlagda avdraget för ett barn bör inte överstiga barnets normalbelopp. Om ett försörjningsberättigat barn är gäldenär bör barnets normalbelopp i första hand minskas med erhållet barnbidrag/studiebidrag och underhållsbidrag/underhållsstöd samt därefter med annan inkomst såsom barnpension.

Normalbeloppet för barn bör minskas till hälften om föräldrarna inte bor tillsammans och barnet vistas ungefär lika mycket hos den ena som hos den andra föräldern (växelvis boende).

3.1.4 Förmåner

Allmänna råd:

Om en gäldenär har förmåner bör normalbeloppet minskas med värdet av förmånen om den är hänförlig till sådana vanliga levnadskostnader som ingår i normalbeloppet.

3.2 Tillägg till normalbeloppen för familjens gemensamma kostnader

Allmänna råd:

Avser normalbeloppet fler personer än gäldenären bör frågan om tillägg avgöras med hänsyn till samtliga familjemedlemmars behov. Om gäldenären lämnar uppgifter som kan föranleda tillägg kan Kronofogdemyndigheten begära att uppgifterna styrks.

3.2.1 Kostnader för barntillsyn

Allmänna råd:

Tillägg till normalbeloppet bör göras för kostnad på grund av nödvändig barntillsyn.

3.2.2 Kostnader för sjukdom

Allmänna råd:

Tillägg till normalbeloppet bör göras för kostnad till följd av sjukdom. Tillägget bör minskas med ersättning för sådan kostnad som utbetalas av Försäkringskassan eller på annat sätt.

3.2.3 Kostnader för medlemsavgift till arbetslöshetskassa (A-kassa)

Allmänna råd:

Tillägg till normalbeloppet bör göras för kostnad avseende medlemsavgift till A-kassa. Tillägget bör begränsas till att avse den del av medlemsavgiften som motsvarar arbetslöshetsavgiften enligt 41 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

3.3 Tillägg till normalbeloppet för gäldenärens personliga kostnader

Allmänna råd:

Utöver vad som anges under punkt 3.2 bör tillägg till normalbeloppet även göras för gäldenärens betalning av fordran med företrädesrätt samt kostnader för fullgörande av tjänst. Om gäldenären lämnar uppgifter som kan föranleda tillägg kan Kronofogdemyndigheten begära att uppgifterna styrks.

3.3.1 Fordran med företrädesrätt

Av 7 kap. 4 § utsökningsbalken framgår att i förbehållsbeloppet ska inräknas belopp som motsvarar vad gäldenären betalar till annan, som vid utmätning av lön m.m. har bättre rätt till lönen. Vid utmätning för fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 utsökningsbalken ska även betalningsskyldighet till annan som har lika rätt som sökanden beaktas.

Allmänna råd:

Av samma anledningar som underhållsbidrag enligt 7 kap. 17 § utsökningsbalken kan jämkas i en fördelningssituation bör motsvarande jämkning göras vid bestämmande av förbehållsbeloppet.

Om betalningen avser fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 utsökningsbalken, kan utmätning- och förbehållsbelopp påverkas i de situationer då utrymme inte finns för de löpande fordringarna både i löneutmätningens målet och vid den frivilliga betalningen.

Förbehållsbeloppet bör därvid beräknas på sätt som framgår av avdelning IV i blanketten KFM 9416.²

Om betalningen avser såväl löpande fordran som skuld bör vid löneutmätning för fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 utsökningsbalken hänsyn tas endast till den löpande fordran vid beräkningen av förbehållsbeloppet. Vid löneutmätning för annan fordran bör även skälig avbetalning på skuld godtas, under förutsättning att avbetalningen avser och

² Se Bilaga s. 19-20 till Kronofogdemyndighetens information om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön m.m. (KFM M 2009:1).

avräknas från fordran med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § första stycket 1 utsökningsbalken.

KFM A 2009:1

3.3.2 Kostnader för fullgörande av tjänst

Allmänna råd:

Tillägg till normalbeloppet bör göras för gäldenärens kostnad för fullgörande av tjänst. Vid beräkningen av tillägget bör tillämpas de bestämmelser som gäller för avdrag för motsvarande kostnader vid taxering enligt 12 kap. 1, 4–8, 10–22, 24–32 och 37 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

Då gäldenären uppbär ersättning för ökade levnadskostnader (traktamenten) eller för resa med egen bil i tjänsten bör inte tillägg göras till normalbeloppet. I sådant fall bör arbetsgivaren upplysas om att beslutet om utmätning av lön m.m. endast avser, förutom lön, den del av traktaments- eller bilersättningen som vid skatteavdrag behandlas som lön.

Om gäldenären kan antas ha kostnad för resor till och från arbetsplatsen med kollektivt färdmedel, kan Kronofogdemyndigheten även om kostnaden inte är känd, i det särskilda fallet göra tillägg till normalbeloppet med belopp som beräknas motsvara kostnaden (t.ex. månadskort). Tillägg bör även göras om gäldenären har resekostnader för att söka arbete eller delta i andra åtgärder som kommunen eller arbetsmarknadsmyndigheten anordnar.

4 Bostadskostnad

Av 7 kap. 5 § andra stycket utsökningsbalken framgår att bostadskostnaden ska beräknas särskilt och läggas till normalbeloppen.

Allmänna råd:

Vid bestämmande av förbehållsbeloppet bör den faktiska bostadskostnaden läggas till normalbeloppen. Med faktisk kostnad avses bostadskostnaden med avdrag för eventuellt förekommande bostadstillägg och bostadsbidrag. Om bostaden består av egen bostadsfastighet bör hänsyn tas till räntekostnader och nödvändiga driftkostnader samt skälig amortering. Kronofogdemyndigheten bör endast beakta räntekostnader och amortering på bostadslån om fastigheten pantförskrivits för lånet. Bor gäldenären i en bostadsrättslägenhet bör månadsavgiften anses vara bostadskostnad. Har gäldenären lånat till insatsen bör därutöver räntekostnader och skälig amortering beaktas om lägenheten pantförskrivits för lånet.

4.1 Schablonhyra

Allmänna råd:

Om bostadskostnaden inte är känd, kan Kronofogdemyndigheten med ledning av kostnadsläget på orten beräkna kostnaden för en bostad av skälig storlek för gäldenären (schablonhyra).

5 Anstånd

Enligt 7 kap. 11 § andra meningen utsökningsbalken får Kronofogdemyndigheten, på begäran av gäldenären, bevilja anstånd under pågående löneutmätning endast om sökanden medger det eller om det finns särskilda skäl.

Allmänna råd:

Särskilda skäl för anstånd kan t.ex. vara sjukdom, olycksfall och andra omständigheter som gäldenären inte kunnat råda över eller förutse. Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger bör beaktas den tid som löneutmätning pågått och beräknas pågå.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 januari 2010 och gäller till den 31 december 2010. Genom beslutandet av dessa allmänna råd upphävs myndighetens allmänna råd (KFM A 2008:1) om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön m.m. under 2009.

På Kronofogdemyndighetens vägnar

ANNIKA STENBERG

Sven Kihlgren
(Verkställighetsprocessens kansli)